

Письмове додавання

$$35 + 48$$

1. Записуємо доданки у стовпчик: одиниці під одиницями, десятки під десятками.
2. Додавання починаємо з одиниць. Пам'ятаємо, що 10 одиниць меншого розряду — це 1 одиниця вищого розряду. Додаємо одиниці:

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 48 \\ \hline \end{array}$$

$$5 + 8 = 13.$$

Записуємо 3 під одиницями; 1 десяток запам'ятовуємо.

3. Додаємо десятки:

$$3 \text{ дес.} + 4 \text{ дес.} = 7 \text{ дес.}$$

і 1 дес., що запам'ятали. Дістали 8 десятків. Записуємо 8 під десятками.

4. Читаємо результат: сума дорівнює 83.

$$\begin{array}{r} 1 \\ 35 \\ + 48 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 35 \\ + 48 \\ \hline 83 \end{array}$$

Письмове віднімання

$$74 - 38$$

1. Записуємо від'ємник під зменшуваним: одиниці під одиницями, десятки під десятками і т. д.
2. Віднімання починаємо з одиниць. Перевіряємо, чи можна з одиниць зменшувати відняти одиниці від'ємника. Якщо ні, тоді «позичаємо» 1 десяток (10 одиниць) із десятків зменшуваного. Ставимо крапку, щоб про це не забути.
3. Віднімаємо десятки і т. д.
4. Читаємо результат.

$$\begin{array}{r} 74 \\ - 38 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \cdot \\ 74 \\ - 38 \\ \hline 6 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \cdot \\ 74 \\ - 38 \\ \hline 36 \end{array}$$

Перевірка додавання й віднімання

Додавання перевіряється відніманням:

$$\begin{array}{r} 37 \\ + 45 \\ \hline 82 \end{array} \quad \text{Перевірка:} \quad \begin{array}{r} \cdot \\ 82 \\ - 45 \\ \hline 37 \end{array} \quad \begin{array}{r} \cdot \\ 82 \\ - 37 \\ \hline 45 \end{array}$$

Віднімання перевіряється так:

$$\begin{array}{r} \cdot^{10} \\ 304 \\ - 127 \\ \hline 177 \end{array} \quad \text{Перевірка:} \quad \begin{array}{r} 177 \\ + 127 \\ \hline 304 \end{array} \quad \text{або} \quad \begin{array}{r} \cdot^{10} \\ 304 \\ - 177 \\ \hline 127 \end{array}$$

- Якщо із суми віднімають один із доданків і в результаті дістають інший доданок, то додавання виконано правильно.
- Якщо до різниці додають від'ємник і в результаті дістають зменшуване, то віднімання виконано правильно.
- Якщо від зменшуваного віднімають різницю і в результаті дістають від'ємник, то віднімання виконано правильно.

АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ МНОЖЕННЯ Й ДІЛЕННЯ

Множення

$$2 + 2 + 2 + 2 = 2 \cdot 4 = 8$$

2 — доданок;

4 — число, яке показує, скільки разів повторюється доданок 2.

$$a \cdot b = \underbrace{a + a + \dots + a}_b \text{ разів}$$

Читай вираз по-різному:

- два помножити на чотири — буде вісім;
- добуток чисел два та чотири дорівнює вісім;
- перший множник — два, другий множник — чотири, добуток — вісім.

Ділення

Ділення — це дія, протилежна множенню.

$$\underline{2 \cdot 5 = 10} \quad 10 : 2 = 5 \quad 10 : 5 = 2$$

Закони множення

Переставний закон множення

Від зміни місць множників добуток не змінюється.

$$a \cdot b = b \cdot a \quad 3 \cdot 4 = 4 \cdot 3 = 12$$

Сполучний закон множення

Якщо будь-яку групу множників, що стоять поряд, замінити їх добутком, добуток цих чисел не зміниться.

$$a \cdot b \cdot c = a \cdot (b \cdot c) \quad 3 \cdot 2 \cdot 6 = (3 \cdot 2) \cdot 6 = 36$$

Розподільний закон множення відносно додавання

Щоб помножити суму на число, можна помножити на це число кожний доданок і утворені добутки додати.

$$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$$

$$(20 + 4) \cdot 6 = 20 \cdot 6 + 4 \cdot 6 = 144$$

$$45 \cdot 7 = (40 + 5) \cdot 7 = 40 \cdot 7 + 5 \cdot 7 = 315$$

Розподільний закон множення відносно віднімання

$$(a - b) \cdot c = a \cdot c - b \cdot c \quad (13 - 6) \cdot 4 = 13 \cdot 4 - 6 \cdot 4 = 52 - 24 = 28$$

Властивості ділення

Ділення суми на число

Щоб поділити суму чисел на число, треба кожний доданок поділити на це число, а отримані результати додати.

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$

$$1\text{-й спосіб: } (18 + 24) : 3 = 18 : 3 + 24 : 3 = 6 + 8 = 14$$

$$2\text{-й спосіб: } (18 + 24) : 3 = 42 : 3 = 14$$

Ділення різниці на число

Щоб поділити різницю чисел на число, треба зменшуване та від'ємник поділити на це число, а потім від першої частки відняти другу частку.

$$(a - b) : c = a : c - b : c$$